

Nr 765

Av herr Jonasson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 190, angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63.

(Lika lydande med motion nr 926 i Andra kammaren)

I 1961 års beslut om ett system för permanent skördeskadeskydd ingår att behovsprövade bidrag skall kunna utbetalas i sådana fall då så betydande skördeskador uppenbarligen föreligger att skadeersättningar bort utgå men detta ej skett på grund av systemets allmänna konstruktion eller oförutsedda brister i detsamma. Det belopp, som årligen skall ställas till förfogande för behovsprövade bidrag, bör enligt 1961 års beslut motsvara en procent av de utgående allmänna kontanta ersättningarna för skördeskador, dock lägst 100 000 kronor.

Erfarenheterna från skördeskaderegleringen av 1961 års skörd har givit klart vid handen, att nuvarande bestämmelser om de behovsprövade bidragen inte medger den skördeskadeersättning, som i ett sådant läge måste anses erforderlig. De 100 000 kronor, som stått till förfogande för bidrag, har endast i en snävt begränsad utsträckning kunnat tillgodose det föreliggande ersättningsbehovet. Förslaget i propositionen nr 190 om att från och med skördeåret 1962 det minimibelopp, som skall ställas till förfogande för behovsprövade bidrag, skall höjas från 100 000 till 400 000 kronor måste därför hälsas med tillfredsställelse.

Med förslaget i propositionen blir emellertid inte behovet av skadeersättning för 1961 års skörd tillgodosett. Det måste enligt vår mening djupt beklagas, att denna fråga inte lösts på tillfredsställande sätt. Redan vid en mycket restriktiv bedömning av bidragsbehovet på grund av 1961 års skördeskador har lantbruksnämnderna kommit fram till ett belopp av drygt 620 000 kronor. Jordbruksnämnden gjorde redan i januari i år framställning om höjning av bidragsbeloppet med 300 000 kronor till 400 000 kronor och konstaterade i ett senare sammanhang, att även nämnda belopp skulle bli klart otillräckligt. Det måste framhållas som anmärkningsvärt, att förslag då inte framlagts från Kungl. Maj:t om erforderlig utvidgning av bidragsbeloppet för skördeåret 1961. Ett sådant medgivande nu måste givetvis medföra en besvärlig administrativ omprövning av hela frågan.

De behovsprövade skördeskadebidragen har, såsom framgått, i realiteten inte bidragskaraktär. De finansieras genom skördeskadefonden, till vilken jordbrukarna kollektivt erlagt försäkringspremier. För att berät-

tiga till bidrag skall skadorna enligt bestämmelserna vara av den omfattningen, att generell skadeersättning skulle ha utgått i skördeuppskattningsområdet, om skadorna inom hela området varit av samma grad. Det beror sålunda på systemets allmänna konstruktion och bristerna i detsamma, att generell ersättning inte utgår i sådana fall. Principiellt måste det anses felaktigt att behovsprövning tillämpas. För skördeåret 1961 utbetalades i generell ersättning 210 000 kronor, medan behovet av skördeskadebidrag såsom framhållits redan vid en restriktiv bedömning uppskattades till över 620 000 kronor. Redan erfarenheterna från det första tillämpningsåret ger sålunda vid handen, att systemet är behäftat med sådana brister i konstruktionen, att ett tillfredsställande skördeskadeskydd inte kan garanteras.

Den i propositionen föreslagna höjningen av minimibeloppet till förfogande för skördeskadebidrag från 100 000 till 400 000 kronor innebär, såsom framhållits, en betydande förbättring. Därmed skulle, såsom framgått, dock inte ha uppnåtts någon tillfredsställande lösning för skördeåret 1961. För en skördeskadesituation av nämnda karaktär skulle erfordras ytterligare höjning av minimibeloppet till förfogande för bidragen. Det synes emellertid för närvarande vara svårt att bedöma, huruvida den relation mellan de generella ersättningarna och bidragsbehovet, som kännetecknat skördeåret 1961, kan anses sannolik för framtiden. Skulle så visa sig vara fallet, synes det oss angeläget att i första hand söka lösning av frågan genom ändring av skördeskadeskyddets konstruktion. Förslaget i propositionen om fastställande av minimibeloppet till 400 000 kronor synes oss därför nu böra godtas.

Enligt propositionen skall ändring inte ske i nuvarande procentregel. Ett högre bidragsbelopp än 400 000 kronor skulle alltså kunna medges endast i den mån det inte överstiger en procent av utgående allmänna skördeskadeersättningar. Även om relationerna för skördeåret 1961 inte kan bedömas som representativa för framtiden, synes oss dock erfarenheterna utvisa, att man måste hålla en sådan spridning av skördeskadorna för sannolik, att en tillfredsställande ersättning på bidragsområdet inte kan uppnås med enprocentregeln vid den nuvarande utformningen av skördeskadeskyddet. Vi vill därför förorda, att det årliga bidragsbeloppet skall få utgöra två procent av utgående allmänna skördeskadeersättningar, dock lägst 400 000 kronor.

Redan nu måste det anses klarlagt, att det gällande systemet har sådana brister i konstruktionen, att en tillfredsställande skördeskadeersättning inte kan garanteras vid nuvarande utformning. De ändringar, som förordats i propositionen och i motionen ovan, innebär förbättringar men dock ingen lösning av problemet. En sådan utformning av skördeuppskattningsområdena måste eftersträvas, att normalt sett huvudparten av ersättnings-

behovet kan garanteras bli tillgodosett i den generella formen och bidragsformen sålunda behöver användas endast som komplettering i mindre utsträckning. En omprövning av systemet i detta syfte bör komma till stånd snarast möjligt. Vi har för avsikt att återkomma till denna fråga i senare sammanhang.

Med anledning av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 190, punkten Kostnader i samband med permanent skördeskadestydd, måtte godkänna, att från och med skördeåret 1962 årligen ett belopp motsvarande två procent av utgående allmänna skördeskadeersättningar, dock lägst 400 000 kronor, må ställas till förfogande ur skördeskadefonden för utbetalning av behovsprövade skördeskadebidrag.

Stockholm den 27 november 1962

Bertil Jonasson

Harald Pettersson

Ernst W. Olsson

Eric Carlsson

Ferdinand Nilsson

i Kungsängen